

ИВАН-ЦАРСКИЯТ СИН И СИВИЯТ ВЪЛК

Превод от руски: Стоянка Мозгова, 1984

chitanka.info

Имало едно време един цар на име Берендей. Той имал трима сина. Най-малкият се казвал Иван.

Царят имал великолепно овощна градина, в която растяло ябълково дърво със златни ябълки.

Започнал някой да спохожда царската градина и да краде златните ябълки. Дожаляло му на царя за градината. Заповядал той да я пазят. Но нито един пазач не могъл да хване крадеца.

Царят престанал да яде и да пие, поболял се от мъка. Започнали синовете да утешават баща си:

— Не се кахъри, тате, ние сами ще се хванем да пазим градината.

Най-големият син рекъл:

— Днес е мой ред, отивам да пазя градината от крадеца.

Тръгнал големият син. Ходил нагоре-надолу, докато настъпила нощта, но никого не забелязал, отпуснал се на меката трева и заспал.

На сутринта царят го попитал:

— Е, какво, ще ме зарадваш ли? Видя ли крадеца?

— Не, мили татко, цяла нощ не мигнах, очи не затворих, но никого не видях.

На другата вечер тръгнал да пази средният син и също спал цяла нощ, а сутринта казал, че не е видял никакъв крадец.

Дошло време най-малкият брат да отиде да пази. Тръгнал Иван-царският син да пази бащината градина и даже не посмял да приседне, камо ли да легне. Като го налегнела дрямка, той се умивал с роса от тревата и сънят бягал от очите му.

Настъпила полунощ и на него му се сторило, че в градината нещо засветило. Ставало все по-светло и по-светло. Цялата градина грейнала. Видял Иван, че на ябълковото дърво кацнала Жар птица и започнала да кълве златните ябълки.

Иван-царският син полекичка се промъкнал до дървото и хванал птицата за опашката. Жар птица трепнала и отлетяла, но в ръката му останало едно перо от опашката ѝ.

Отишъл сутринта Иван-царският син при баща си.

— Е, как е, драги ми сине, видя ли крадеца?

— Тате, за хващане — не съм го хванал, но видях кой ни яде ябълките. Ето какво съм донесъл за спомен от крадлата. Защото това, тате, е Жар птица.

Взел царят перото и оттогава започнал и да яде, и да пие, и да не се кахъри. По едно време му дошло на ум за тази Жар птица.

Извикал той синовете си и им рекъл:

— Деца мои, да бяхте оседлали три хубави коня, да бяхте поскитали по белия свят, нови места да научите, белким ви попадне някъде Жар птица.

Синовете се поклонили на баща си, оседлали три хубави коня и се отправили на дълъг път: най-големият поел на една страна, средният — на друга, а Иван-царският син тръгнал на трета страна.

Вървял Иван що вървял — малко ли, много ли, никой не знае. Денят бил летен. Изморил се царският син и слязъл от коня, спянал го, а той самият легнал да поспи.

Минало се колкото се минало, събудил се Иван-царският син и какво да види — конят му го няма. Тръгнал да го търси, вървял, вървял и намерил коня си — само оглозгани кости от него останали.

Натъжил се Иван-царският син: къде ще върви без кон толкова далеч?

„Е, какво да се прави — си помислил той, — щом като съм се хванал, няма как.“

И тръгнал пеш. Вървял, вървял, до смърт се изморил. Седнал той загрижен на меката трева. Изневиделица дотичал при него един сив вълк:

— Какво си се натъжил, Иване-царски сине, какво си клюмнал глава?

— Как да не тъжа, сиви вълко? Останах без хубавия си кон.

— Иване-царски сине, аз ти изядох коня... Жал ми е за тебе! Разкажи ми защо си се отправил на дълъг път, за къде си тръгнал?

— Тате ме изпрати по белия свят да намеря Жар птица.

— Та ти със своя кон и три години не би стигнал до Жар птица. Само аз знам къде живее тя. Тъй да бъде — щом като съм ти изял коня, ще ти бъда верен слуга. Качи се на гърба ми и се дръж по-здраво.

Качил се царският син на гърба му и сивият вълк препуснал — сините планини само се мярвали в очите, реките и езерата само блясвали с водите. Стигнали те до една висока крепост. Сивият вълк му рекъл:

— Слушай ме, Иване-царски сине, и запомняй: прескочи стената и не се бой, часът е удобен, всички пазачи спят. Ще видиш в палата

прозорче, на прозорчето стои златна клетка, а в клетката има Жар птица. Ти вземи птицата, пъхни я в пазвата си, но гледай да не се докоснеш до клетката.

Иван-царският син прескочил стената, видял палата, на чието прозорче стояла клетката с Жар птица. Той взел птицата, пъхнал я в пазвата си и се загледал в клетката. Сърцето му се свило: „Ах, каква е хубава — златна и скъпоценна! Как да не я взема!“ И забравил какво му е поръчал вълкът. Само като се докоснал до клетката, в крепостта се разнесли звуци: затръбили тръби, загърмели барабани, събудили се пазачите, хванали Иван-царския син и го повели при цар Афрон.

Цар Афрон се разгневил и попитал:

— Чий син си ти и откъде си?

— На цар Берендей съм син — Иван-царският син.

— Ах, какъв срам! Царски син, а се хванал да краде!

— А вашата птица цялата ни градина съсипа!

— А ти, ако беше дошъл при мене и честно би ме попитал, аз и така щях да ти я дам от уважение към твоя баща, цар Берендей. А сега по всички градове ще пусна лоша дума за вас... Но хайде от мене да мине, ако ми свършиш една работа, ще ти простя. В едно царство живее цар Кусман, който има златогрив кон. Доведи ми този кон и аз ще ти дам Жар птица заедно с клетката.

Натъжил се Иван-царският син и се запътил към сивия вълк. А вълкът му рекъл:

— Нали поръчах да не пипаш клетката! Защо не ме послуша?

— Ех, прости ми, прости ми, сиви вълко.

— Да, сега — прости... Добре, качвай се на гърба ми. Като си се хванал на хорото, ще го играеш докрай.

Пак препуснал сивият вълк с Иван-царския син. Колко път изминали, никой не знае, но стигнали до крепостта, където държали златогривия кон.

— Прескочи стената, Иване, пазачите спят. Отиди в конюшната, вземи коня, но гледай да не пипнеш юздата!

Прехвърлил се Иван-царският син в крепостта — там всички пазачи спели. Вмъкнал се в конюшната, хванал коня със златната грива, но го привлякла юздата — тя цялата била украсена със злато и скъпоценни камъни; на златогривия кон само такава му подходдала.

Докоснал се Иван до юздата и цялата крепост гръмнала: затръбили тръби, забили барабани, събудили се пазачите, хванали царския син и го повели при цар Кусман.

— Ти кой си и откъде си?

— Аз съм Иван-царският син.

— Я гледай с какви глупости си се захванал — коне да крадеш! Та това и обикновенният селяк не би го направил. Но добре, ще ти простя, ако свършиш една работа. Цар Далмат има дъщеря — Елена Прекрасна. Открадни я, доведи ми я и аз ще ти подаря златогривия кон заедно с юздата.

Още повече се натъжил царският син и се върнал при сивия вълк.

— Нали ти казах, Иване, не пипай юздата! Пак не ме послуша.

— Ех, прости ми, прости ми, сиви Вълко.

— Ха, сега — прости... Но хайде от мен да мине, качвай се на гърба ми.

Пак се понесъл сивият вълк с Иван-царския син. Стигнали те при цар Далмат. В градината на неговата крепост се разхождала с дойките и бавачките си Елена Прекрасна.

Сивият вълк рекъл:

— Този път няма да те пусна, сам ще отида. А ти тръгвай по обратния път, аз скоро ще те догоня.

Иван-царският син тръгнал по обратния път, а сивият вълк прескочил стената и отишъл направо в градината. Приклеknал зад един храст и започнал да наблюдава: Елена Прекрасна излязла с дойките и бавачките си. Разхождала се из градината и само като изостанала малко от своите пазителки, сивият вълк я грабнал, метнал я на гърба си и хукнал да бяга.

Иван-царският син вървял по пътя за в къщи, когато ненадейно го настигнал сивият вълк, а на гърба му седяла Елена Прекрасна. Зарадвал се Иван-царският син, а вълкът му рекъл:

— Качвай се бързо на гърба ми, че може да хукнат да ни гонят.

Понесъл се сивият вълк с Иван-царския син и Елена Прекрасна по обратния път — сините планини само се мярвали в очите, реките и езерата само блясвали с водите. Скоро те пристигнали при цар Кусман.

Попитал сивият вълк:

— Ти какво си се омърлушил, Иване, какво си се натъжил?

— Как да не тъжа, сиви вълко? Каж ми как да се разделя с такава красота? Как да сменя Елена Прекрасна с коня?

Отговорил му сивият вълк:

— Няма да те разделя с такава красота — ще я скрием някъде, а аз ще се превърна в Елена Прекрасна и ти ще ме заведеш при царя.

Скрили те Елена Прекрасна в една горска къщичка. Сивият вълк се преметнал през глава и се превърнал в Елена Прекрасна. Повел го Иван-царският син при цар Кусман. Царят се зарадвал и започнал да му благодари:

— Благодаря ти, Иване-царски сине, че ми намери невеста. Вземи златогривия кон с юздата.

Метнал се Иван на коня и препуснал към Елена Прекрасна. Взел я, качил я на коня и тръгнали те по пътя.

А цар Кусман вдигнал сватба и пирувал от сутринта до вечерта. Когато трябвало да си лягат, царят повел Елена Прекрасна в спалнята, но като легнал в леглото — какво да види! — вълча муцуна вместо младата жена! Царят от страх паднал от леглото, а вълкът — дим да го няма.

Догонил сивият вълк Иван-царския син и го попитал:

— Какво пак си се умислил, Иване?

— Как да не мисля? Жал ми е да се разделя с това съкровище — златогривия кон, не ми се сменя с Жар птица.

— Не тъжи, аз ще ти помогна.

Стигнали те до цар Афрон. Вълкът рекъл:

— Скрий този кон и Елена Прекрасна, а аз ще се превърна в златогрив кон и ти ще ме закараш при цар Афрон.

Скрили те Елена Прекрасна и златогривия кон в гората. Иван-царският син повел вълка при цар Афрон. Царят се зарадвал и му дал Жар птица със златната клетка.

Върнал се Иван-царският син пеш в гората, качил Елена Прекрасна на златогривия кон, взел златната клетка с Жар птица и тръгнал по пътя за родната си страна.

А цар Афрон заповядал да му докарат подарения кон и тъкмо се приготвил да се качи на него, конят се превърнал на сив вълк. Царят от страх паднал на мястото си, а сивият вълк — дим да го няма! — и скоро догонил Иван-царския син:

— А сега сбогом, аз по-нататък няма да идвам.

Иван-царският син три пъти му се поклонил доземи, поблагодарил на сивия вълк с уважение.

А той му казал:

— Не се сбогувай с мене навеки, аз още ще ти потрябвам.

Иван-царският син си помислил: „За какво може да ми потрябваш? Всичките ми желания са изпълнени.“ Качил се на златогривия кон и отново потеглил с Елена Прекрасна и с Жар птица. Стигнал той до родните краища и решил да си отдъхне. Имал малко хлебец със себе си. Похапнали малко, с изворна вода утолили жаждата си и легнали да си починат.

Не щеш ли, през това време оттук минали братята му. Ходили те по разни земи, търсили Жар птица, но се върнали с празни ръце.

Натъкнали се те на него и що да видят — Иван-царският син всичко намерил. Уговорили се по-големите братя:

— Я дай да убием брата и спечеленото ще бъде наше.

Решили се те и убили Иван. Яхнали златогривия кон, взели Жар птица, качили на коня Елена Прекрасна й я заплашили:

— Дума да не си продумала в къщи!

Мъртъв лежал Иван-царският син, над него вече гарвани се виели. Изневиделица изскочил сивият вълк, хванал един гарван с гарджето му:

— Лети по-бързо, гарване, за жива и мъртва вода. Ако донесеш, ще пусна гарджето ти.

Нямало какво да се прави, литнал гарванът, а вълкът останал с гарджето му. Летял колкото летял гарванът, но донесъл жива и мъртва вода. Напръскал сивият вълк раните на Иван-царския син с мъртва вода и те зараснали; напръскал го с жива вода и Иван оживял.

— Ама че здравата съм заспал!...

— Здравата беше заспал — му казал сивият вълк. — Ако не бях аз, съвсем нямаше да се събудиш. Родните ти братя те убиха и всичко спечелено от тебе отмъкнаха. Качвай се бързо на мене.

Препуснали те след братята и скоро ги настигнали. Сивият вълк ги разкъсал на парчета и ги разхвърлил по полето.

Иван-царският син се поклонил на сивия вълк и се простил с него завинаги.

Върнал се в къщи Иван-царският син, яхнал златогривия кон, донесъл за баща си Жар птица, а за себе си невеста — Елена

Прекрасна.

Зарадвал се цар Берендей и започнал да разпитва сина си. Разказал Иван как му помогнал сивият вълк да спечели това, което донесъл, как братята му го убили, докато спял, как сивият вълк после ги разкъсал.

Потъгувал цар Берендей и скоро се утешил. А Иван-царският син се оженил за Елена Прекрасна и заживели те спокойно и щастливо.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.